

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2020. május 14.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – A fogyasztók jogai – 2011/83/EU irányelv – Hatály – A 3. cikk (3) bekezdésének f) pontja – Az »új épületek építésére vonatkozó szerződések« fogalma – A 16. cikk c) pontja – »A fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk« fogalma – Építész és fogyasztó között létrejött, új családi ház megtervezésére irányuló szerződés”

A C-208/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (polgári jogi ügyekben eljáró grazi regionális bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2019. március 4-én érkezett, 2019. február 5-i határozatával terjesztett elő az

NK

és

MS,

AS

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök, L. Bay Larsen és N. Jääskinen (előadó) bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- NK képviseletében F. Schubert Rechtsanwalt,
- a spanyol kormány képviseletében L. Aguilera Ruiz, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében B.-R. Killmann és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.) 2. cikke 3. és 4. pontjának, 3. cikke (3) bekezdése f) pontjának és 16. cikke c) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az NK, valamint MS és AS között az NK által MS és AS részére nyújtott építészmérnöki szolgáltatásokért járó díjazás utóbbiak általi megfizetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2011/83 irányelv (3), (4), (7), (21) és (26) preambulumbekkezdése a következőket tartalmazza:
 - „(3) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 169. cikkének (1) bekezdése és 169. cikke (2) bekezdésének a) pontja akként rendelkezik, hogy az Uniónak az EUMSZ 114. cikke alapján elfogadott intézkedések révén hozzá kell járulnia a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához.
 - (4) [...] A távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött fogyasztói szerződések egyes vonatkozásainak harmonizációja szükséges az olyan valódi fogyasztói belső piac előmozdításához, amely megfelelő egyensúlyt teremt a fogyasztóvédelem magas szintje és a vállalkozások versenyképessége között, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett.
 - [...]
 - (7) Néhány alapvető szabályozási elem teljes harmonizációjának jelentősen növelnie kell a fogyasztók és a kereskedők [helyesen: eladók vagy szolgáltatók] jogbiztonságát. [...] Ezenkívül a fogyasztóknak magas szintű védelemben kell részesülniük az Unió egész területén.
 - [...]
 - (21) Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződést olyan szerződésként kell meghatározni, amelyet a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenlétében, a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségétől eltérő helyen, például a fogyasztó otthonában vagy munkahelyén kötnek meg. Az üzlethelyiségen kívüli helyzetben a fogyasztó potenciális pszichológiai nyomásnak lehet kitéve vagy meglepetés érheti őt, függetlenül attól, hogy a fogyasztó kérte-e a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] látogatását, vagy sem. [...]
 - [...]

(26) Az ingatlanok vagy ingatlanokkal kapcsolatos jogok átruházására vagy ilyen ingatlanok vagy jogok megszerzésére vagy létrehozására vonatkozó szerződésekre, az új épületek építésére vagy meglévő épületek jelentős átalakítására, valamint lakóépületek lakáscélú bérbeadására vonatkozó szerződésekre már most is több konkrét előírás vonatkozik a nemzeti jogszabályokban. Ezen szerződések magukban foglalják például a még kialakítandó ingatlanok értékesítését és a haszonbérletbe adást. Az ezen irányelvben foglalt rendelkezések nem megfelelőek e szerződések számára, amelyeket ezért ki kell zárni annak hatálya alól. Ezért ezen irányelv nem alkalmazandó az ilyen szerződésekre. A jelentős átalakítás az új épületek építésével összehasonlítható mértékű átalakítás, mint például az olyan átalakítás, amikor egy régi épületnek csak a homlokzatát tartják meg. A különösen az épületekhez tartozó melléképületek (például garázsok vagy verandák) építéséhez, valamint az épületek jelentős átalakítástól eltérő jellegű javításához vagy felújításához kapcsolódó szolgáltatási szerződéseknél, továbbá az ingatlanügynöki szolgáltatásokhoz kapcsolódó szerződéseknél és a lakóépületek nem lakáscélú bérbeadására vonatkozó szerződéseknél ezen irányelv hatálya alá kell tartozniuk.”

4 Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése révén hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez azáltal, hogy közelíti a fogyasztók és kereskedők [helyesen: eladók vagy szolgáltatók] között kötött szerződésekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések bizonyos vonatkozásait.”

5 Ezen irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1. »fogyasztó«: bármely természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenysége körén;
2. »kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató]«: bármely természetes vagy – akár magán-, akár köztulajdonban álló – jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések vonatkozásában kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységével összefüggő célok érdekében jár el, ideértve bármely olyan személyt, aki vagy amely a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] nevében vagy javára jár el;
3. »áru«: bármely ingóság, kivéve a végrehajtás vagy más bírósági intézkedés alapján értékesített ingóságokat; az irányelv értelmében árunak minősül a víz, gáz és a villamos energia is, amennyiben korlátozott térfogatban vagy meghatározott mennyiségben kínálják értékesítésre;
4. »a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített áru«: bármely olyan nem előre gyártott áru, amelynek elkészítése a fogyasztó egyéni választásán vagy döntésén alapul;
5. »adásvételi szerződés«: bármely olyan szerződés, amelynek értelmében a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] átruházza vagy vállalja, hogy átruházza a fogyasztóra valamely áru tulajdonjogát, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti annak vételárát; az adásvételi szerződések vonatkozhatnak árukra és szolgáltatásokra egyaránt;
6. »szolgáltatási szerződés«: az adásvételi szerződéstől eltérő bármely olyan szerződés, amelynek alapján a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti a szolgáltatás árát.

[...]

8. »üzlethelyiségen kívül kötött szerződés«: a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó között kötött bármely olyan szerződés,
a) amelyet a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte mellett, a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségétől eltérő helyen kötöttek meg;

[...]

- 6 Ugyanezen irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez az irányelv – az irányelv rendelkezései által meghatározott feltételek szerint és mértékben – kereskedők [helyesen: eladók vagy szolgáltatók] és fogyasztók között kötött szerződésekre alkalmazandó. [...]

[...]

- (3) Ez az irányelv nem alkalmazandó azon szerződésekre:

[...]

- f) amelyek tárgya új épületek építése, meglévő épületek jelentős átalakítása, valamint lakóépületek lakáscélú bérbeadása;

[...]

- 7 A 2011/83 irányelv 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fogyasztót a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés, illetve annak megfelelő ajánlat mindaddig nem köti, amíg a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] egyértelműen és érthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak a következőkről:

[...]

- h) elállási jog fennállása esetén az említett jog gyakorlásának a 11. cikk (1) bekezdése szerinti feltételei, határideje és a vonatkozó eljárások, valamint az I. melléklet B. részében meghatározott elállásnyilatkozat-minta;

[...]

- k) arról, hogy a fogyasztót nem illeti meg az elállási jog, amennyiben elállási jog a 16. cikk értelmében nem gyakorolható, illetve adott esetben azokról a körülményekről, amelyek teljesülése esetén a fogyasztó elveszti elállási jogát;

[...]

- 8 Ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdése a következőket mondja ki:

„Amennyiben a fogyasztó azt akarja, hogy a szolgáltatás teljesítése, illetve a víz-, gáz- vagy villamosenergia-szolgáltatás – amennyiben azokat nem korlátozott térfogatban vagy meghatározott mennyiségben kínálják értékesítésre – vagy távfűtési szolgáltatás a 9. cikk (2) bekezdésében megállapított elállási időszakon belül kezdődjön meg, a kereskedőnek [helyesen: eladónak vagy szolgáltatónak] kérnie kell, hogy a fogyasztó erre vonatkozó kifejezett kérelmét tartós adathordozón nyújtsa be.”

- 9 Az említett irányelv 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Azon esetet kivéve, amikor a 16. cikkben említett kivételek alkalmazandók, a fogyasztó 14 napon belül indokolás nélkül elállhat a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől, anélkül, hogy a 13. cikk (2) bekezdésében és a 14. cikkben előírtakon kívül más költség terhelné.”

- 10 Ugyanezen irányelv 10. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Ha a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] a 6. cikk (1) bekezdésének h) pontjában előírt, a fogyasztó részére az elállási jogáról nyújtandó tájékoztatást elmulasztotta, a 9. cikk (2) bekezdésében foglaltak értelmében az elállási időszak az eredeti elállási időszak lejárta után 12 hónappal jár le.”

- 11 A 2011/83 irányelv 12. cikke értelmében:

„Az elállási jog gyakorlása megszünteti a felek kötelezettségeit:

- a) a távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződés teljesítésére vonatkozóan; vagy
[...]

- 12 Ezen irányelv 14. cikkének (3) és (4) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(3) Ha a fogyasztó a 7. cikk (3) bekezdése, illetve a 8. cikk (8) bekezdése szerinti kérelmet követően gyakorolta elállási jogát, köteles a szerződésben meghatározott szolgáltatások összességéhez arányosan viszonyuló, az elállási joga gyakorlásának a kereskedővel [helyesen: eladóval vagy szolgáltatóval] való közlése időpontjáig arányosan teljesített szolgáltatásért járó összeget megfizetni. A fogyasztó által arányosan fizetendő összeget a szerződésben megállapított teljes ár alapján kell kiszámítani. Amennyiben a teljes ár túlzottan magas, az arányos összeget az addigi teljesítés piaci értéke alapján kell kiszámítani.

(4) A fogyasztó nem viseli az alábbiak költségeit:

- a) a szolgáltatások teljesítése, a víz-, gáz-, villamosenergia-ellátás – amennyiben azokat nem korlátozott volumenben vagy meghatározott mennyiségben kínálják értékesítésre – vagy távfűtés teljes vagy részleges költségei, amennyiben:
- a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] elmulasztotta közölni a 6. cikk (1) bekezdésének h) vagy j) pontjában előírt információkat; vagy
 - a fogyasztó nem kérte kifejezetten a 7. cikk (3) bekezdésének és a 8. cikk (8) bekezdésének megfelelően a szolgáltatás nyújtásának az elállási időszak alatti megkezdését; vagy

[...]

- 13 Az említett irányelv 16. cikke kimondja:

„A távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetében a tagállamok nem írják elő a 9–15. cikkben megállapított elállási jogot az alábbiakra vonatkozóan:

- a) szolgáltatási szerződések esetében a szolgáltatás maradéktalan teljesítése után, amennyiben a teljesítés a fogyasztó kifejezett előzetes beleegyezésével és annak tudomásulvételével kezdődött meg, hogy elveszíti elállási jogát, amint a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] maradéktalanul teljesítette a szerződést;

[...]

c) a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk értékesítése esetében;

[...]”

Az osztrák jog

14 A 2011/83/EU irányelv rendelkezéseit az osztrák jogba átültető Bundesgesetz über Fernabsatz und außerhalb von Geschäftsräumen geschlossene Verträge (a távollévők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekről szóló szövetségi törvény; BGBl. I, 33/2014, a továbbiakban: FAGG) 1. §-a a következőket tartalmazza:

„(1) E szövetségi törvényt a távollévők között és az üzlethelyiségen kívül, eladók vagy szolgáltatók és fogyasztók között kötött szerződésekre (távollévők között és üzlethelyiségen kívül kötött szerződések) kell alkalmazni [...].

(2) E szövetségi törvény hatálya nem terjed ki azokra a szerződésekre:

[...]

7. amelyek tárgya új épületek építése, meglévő épületek jelentős átalakítása, valamint lakóépületek lakáscélú bérbeadása,

[...]”

15 Az FAGG 4. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fogyasztót a szerződés, illetve szerződéses nyilatkozata mindaddig nem köti, amíg az eladó vagy szolgáltató világosan és közérthető nyelven tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak a következőkről:

[...]

8. elállási jog fennállása esetén az említett jog gyakorlásának feltételei, határideje és a vonatkozó eljárások,

[...]

10. adott esetben a fogyasztót a szerződéstől való elállása esetén a 16. § alapján terhelő, a már teljesített szolgáltatásokért arányosan járó összeg megfizetésére vonatkozó kötelezettség[re vonatkozó információk],

11. adott esetben a 18. § alapján az elállási jog hiány[ára] vagy azon körülmények[re vonatkozó információk], amelyek fennállása esetén a fogyasztó elveszíti az elállási jogát,

[...]”

16 Az FAGG 10. §-a a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a távollévők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződés tárgya szolgáltatás, és a fogyasztó azt kívánja, hogy a szolgáltatás teljesítése a 11. §-ban meghatározott elállási határidőn belül kezdődjön meg, az eladónak vagy szolgáltatónak kérnie kell, hogy a fogyasztó a szerződés előzetes teljesítésére vonatkozó kifejezett kérelmét – üzlethelyiségen kívül kötött szerződés esetén tartós adathordozón – nyújtsa be.”

17 Az FAGG 11. §-ának (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„A fogyasztó a távollévők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződést 14 napon belül indokolás nélkül felmondhatja.”

18 Az FAGG 12. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha az eladó vagy szolgáltató a 4. § (1) bekezdésének 8. pontjában meghatározott tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, a 11. §-ban meghatározott elállási határidő tizenkét hónappal meghosszabbodik.”

19 Az FAGG 16. §-a szerint:

„(1) Ha a fogyasztó a 10. § szerinti kérelem benyújtását követően szolgáltatási szerződéssel [...] kapcsolatban gyakorolja a 11. § (1) bekezdése szerinti elállási jogát, miután az eladó vagy szolgáltató a kérelem alapján a szerződés teljesítését megkezdte, köteles a szerződésben meghatározott szolgáltatások összességéhez arányosan viszonyuló, az elállási joga gyakorlásának az eladóval vagy szolgáltatóval való közlése időpontjáig arányosan teljesített szolgáltatásért járó összeget megfizetni. [...]

(2) Az (1) bekezdés szerinti arányos fizetési kötelezettség nem áll fenn, ha az eladó vagy szolgáltató a 4. § (1) bekezdésének 8. és 10. pontja szerinti tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget.

[...]”

20 Az FAGG 18. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Nem illeti meg a fogyasztót az elállás joga a távollévők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések vonatkozásában az alábbi esetekben:

1. a szerződés tárgya szolgáltatás, és az eladó vagy szolgáltató – a fogyasztó 10. § szerinti kifejezett kérelmére és annak tudomásulvételével, hogy a fogyasztó elveszíti elállási jogát, amint az eladó vagy szolgáltató maradéktalanul teljesítette a szerződést – a szolgáltatás teljesítését még a 11. §-ban meghatározott elállási határidő letelte előtt megkezdte, majd a szolgáltatást maradéktalanul teljesítette.

[...]

3. a szerződés tárgya a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áru;

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint 2016. december 22-én a 2011/83 irányelv értelmében fogyasztónak minősülő MS és AS egy újonnan felépítendő családi ház tervének elkészítésére irányuló szerződést kötött az ezen irányelv értelmében kereskedőnek minősülő NK építésmérnökkel, annak üzlethelyiségein kívül.

22 2017. február 2-án NK megküldte MS és AS részére az elkészített építési tervet és a hozzávetőleges költségvetést, valamint a nyújtott szolgáltatásról kiállított, 3780 euró összegű számlát.

- 23 2017. február 12-én kelt e-mailjükben MS és AS közölték NK-val, hogy nincsenek megelégedve a szolgáltatás minőségével, valamint arról tájékoztatták, hogy haladéktalanul megszüntetik a munkaviszonyt és visszavonják a tervezési megbízást.
- 24 NK a Bezirksgericht Graz-Osthoz (kelet-grazi kerületi bíróság, Ausztria) fordult, és kérte, hogy a bíróság kötelezze MS-t és AS-t az általa nyújtott tervezési szolgáltatások után járó munkadíj megfizetésére. Keresetében NK elsődlegesen azt állította, hogy az FAGG nem alkalmazható az utóbbiakkal kötött épülettervezési szerződésre, mivel a nyújtott szolgáltatások új épület építésére vonatkoztak, következésképpen az FAGG 1. §-a (2) bekezdésének 7. pontjában foglalt kivétel hatálya alá tartoznak. Mindazonáltal amennyiben az FAGG mégis alkalmazandó lenne, az NK arra hivatkozott, hogy MS és AS az FAGG 18. §-a (1) bekezdésének 3. pontja alapján nem rendelkezik elállási joggal e szerződés tekintetében, mivel az egyértelműen a fogyasztók személyére szabott, igényeikhez igazodó tervek kidolgozását feltételezi. Végül NK kifejtette, hogy a kidolgozott tervek a 2011/83 irányelv 2. cikkének 3. és 4. pontja értelmében árunak minősülnek.
- 25 MS és AS a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az alapügyben szereplő szerződésre az FAGG alkalmazandó. Azonkívül ugyanis, hogy a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontja – amelyet az FAGG 1. §-a (2) bekezdésének 7. pontja ültetett át az osztrák jogba – az építési szolgáltatásokra, nem pedig a tervezési szolgáltatásokra vonatkozik, az ezen irányelv hatálya alól kizárt szerződéseknek az irányelv (26) preambulumbekkezdésében foglalt felsorolásában nem szerepelnek az épülettervezési szerződések.
- 26 MS és AS hangsúlyozta, hogy mivel NK nem tett eleget az FAGG 4. §-a (1) bekezdésének 8. és 10. pontja szerinti tájékoztatási kötelezettségének, az FAGG 11. §-ának (1) bekezdésében meghatározott tizennégy napos elállási határidő az FAGG 12. §-ának (1) bekezdése alapján tizenkét hónappal meghosszabbodott, és így a 2017. február 12-én gyakorolt elállás érvényesnek minősül. NK továbbá a szerződés teljesítését az elállási határidő lejárta előtt kezdte meg, anélkül hogy arra kötelezte volna MS-t és AS-t, hogy az FAGG 10. §-ának megfelelően kifejezetten kérjék a határidő előtti teljesítést. Végül nem terheli MS-t és AS-t az FAGG 16. §-ának (1) bekezdésében előírt azon kötelezettség, hogy elállás esetén arányos összeget fizessenek, mivel NK megsértette a tájékoztatási kötelezettségét. MS és AS ezért nem köteles díjazás fizetésére.
- 27 A Bezirksgericht Graz-Ost (kelet-grazi kerületi bíróság) 2018. június 12-i ítéletével NK keresetét teljes egészében elutasította. A bíróság úgy ítélte meg, hogy az alapügyben szereplő szerződés az FAGG hatálya alá tartozik, mivel nem vonatkozik új épület építésére az FAGG 1. §-a (2) bekezdésének 7. pontja értelmében. Továbbá megállapította, hogy az FAGG 18. §-a (1) bekezdése 3. pontjának megfelelően MS-t és AS-t nem illeti meg elállási jog, mivel a családi ház építési tervét az érintettek egyéni kívánságai alapján kellett elkészíteni. Az említett bíróság mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy mivel az FAGG 4. §-a (1) bekezdésének 8. és 10. pontjában előírt tájékoztatási kötelezettségnek nem tettek eleget, MS és AS nem köteles az FAGG 16. §-ának (1) bekezdése szerinti díjazás megfizetésére.
- 28 NK az ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Landesgericht für Zivilrechtssachen Grazhoz (polgári jogi ügyekben eljáró grazi regionális bíróság, Ausztria).
- 29 A kérdést előterjesztő bíróságnak mindenekelőtt kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az újonnan építendő épület tervének elkészítésére irányuló építési szolgáltatásra vonatkozó szerződés a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontja értelmében vett „új épület építésére vonatkozó szerződés” fogalma alá tartozik-e. Az igenlő válasz mellett szól, hogy egy új épület megépítéséhez a megtervezés és az építési tervek elkészítése minden esetben szükséges, így az olyan szerződés, amely egy építési projekthez szükséges tervezési szolgáltatásokra irányul, tekinthető úgy, mint amely szükségszerűen egy új épület építésével kapcsolatos szolgáltatások részét képezi. Mindazonáltal erre a kérdésre nemleges válasz is adható azon érve támaszkodva, hogy amennyiben az épülettervezési szerződés alapján nyújtott főszolgáltatás kizárólag tervek kidolgozását írja elő, az ilyen szolgáltatás szoros értelemben véve nem tartozik az épület megépítésének körébe.

- 30 Amennyiben nemleges választ kell adni, és ebből következően az FAGG-t alkalmazni kell az alapügyre, ezt követően meg kell állapítani, hogy MS és AS jogosan állt-e el az alapügyben szereplő szerződéstől, és kell-e díjazást fizetniük az NK által már teljesített szolgáltatások után. Ebben az összefüggésben különösen az a kérdés merül fel, hogy ez a szerződés „a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk értékesítésére” irányuló szerződések kategóriájába tartozik-e, amelyek esetében a 2011/83 irányelv 16. cikkének c) pontja kizárja az elállási jogot.
- 31 E körülmények között a Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (polgári jogi ügyekben eljáró grazi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„1) A [2011/83] irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontja értelmében vett »új épületek építésére irányuló« szerződésnek minősül-e az építész és a fogyasztó között kötött szerződés, amely alapján az építész (csak) egy újonnan megépítendő családi ház megtervezésére köteles, beleértve a tervek elkészítését is?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén:

A [2011/83] irányelv 16. cikkének c) pontja és 2. cikkének 3. és 4. pontja értelmében vett, »a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk« értékesítésére irányuló szerződésnek minősül-e az építész és a fogyasztó között kötött szerződés, amely alapján az építész egy újonnan megépítendő családi ház megtervezésére köteles a megbízó előírásai és kívánságai alapján, beleértve ezzel összefüggésben a tervek elkészítését is?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 32 Az előterjesztő bíróság első kérdése lényegében arra irányul, hogy a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi kizárólag egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja az utóbbi számára, e rendelkezés értelmében új épület építésére vonatkozó szerződésnek minősül.
- 33 A 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdése f) pontja értelmében ez az irányelv nem alkalmazandó azon szerződésekre, amelyek tárgya új épületek építése.
- 34 Először is meg kell állapítani, hogy az említett irányelv nem határozza meg az „új épület építésére vonatkozó szerződés” fogalmát.
- 35 A 2011/83 irányelv (26) preambulumbekkezdésében mindazonáltal az szerepel, hogy a többek között az új épületek építésére vagy meglévő épületek jelentős átalakítására irányuló szerződésekre, amelyek magukban foglalják például a még kialakítandó ingatlanok értékesítését és a haszonbérletbe adást, már most is több konkrét előírás vonatkozik a nemzeti jogszabályokban, továbbá hogy az irányelvben foglalt rendelkezések nem megfelelőek e szerződések számára, ezért azokat ki kell zárni az említett irányelv hatálya alól. Az említett preambulumbekkezdés e tekintetben pontosítja, hogy jelentős átalakításnak az új épületek építésével összehasonlítható mértékű átalakítás minősül, mint például az olyan átalakítás, amikor egy régi épületnek csak a homlokzatát tartják meg.

- 36 Ugyenezen preambulumbekzdés szerint azonban a különösen az épületekhez tartozó melléképületek (például garázsok vagy verandák) építéséhez, valamint az épületek jelentős átalakítástól eltérő jellegű javításához vagy felújításához kapcsolódó szolgáltatási szerzödéseknek, továbbá az ingatlanügynöki szolgáltatásokhoz kapcsolódó szerzödéseknek és a lakóépületek nem lakáscélú bérbeadására vonatkozó szerzödéseknek a 2011/83 irányelv hatálya alá kell tartozniuk.
- 37 Írásbeli észrevételeiben NK a 2011/83 irányelv (26) preambulumbekzdésére hivatkozik annak indokolásául, hogy az alapügyben szereplöhöz hasonló, az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerzödés, amelynek alapján az előbbi kizárólag egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja az utóbbi számára, az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontja értelmében új épület építésére vonatkozó szerzödésnek minösül, és ezért ki van zárva az említett irányelv hatálya alól.
- 38 Ez az érvelés nem fogadható el.
- 39 Ezen irányelv célja ugyanis – amint ez a 2011/83 irányelv (3), (4) és (7) preambulumbekzdésével együttesen értelmezett 1. cikkéből is kitűnik – a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése. Továbbá az Európai Unió politikáiban az EUMSZ 169. cikk, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 38. cikke is rögzíti a fogyasztók védelmét, akik az eladókhoz vagy szolgáltatókhoz képest hátrányos helyzetben vannak, mivel szerzödéses partnerükkel szemben kevésbé tájékozottak, gazdaságilag gyengébbek és a jogban kevésbé jártasak (2019. március 27-i slewo ítélet, C-681/17, EU:C:2019:255, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Egyébiránt, ha az értelmezendő kifejezések olyan rendelkezésben szerepelnek, amely fogyasztóvédelemre irányuló elvtől, illetve uniós jogi szabályoktól való eltérést jelent, e kifejezéseket szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2005. március 10-i easyCar ítélet, C-336/03, EU:C:2005:150, 21. pont; 2019. március 27-i slewo ítélet, C-681/17, EU:C:2019:255, 34. pont; 2020. március 12-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet, C-583/18, EU:C:2020:199, 27. pont).
- 41 Következésképpen a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontját, mivel kizárja ezen irányelv hatálya alól az új épületek építésére vonatkozó szerzödéseket, szigorúan kell értelmezni.
- 42 E tekintetben, mivel e rendelkezés szövege kifejezetten az „új épületek építésére” irányuló szerzödésekre vonatkozik, az ilyen szerzödések tárgyának szükségképpen új épület építésének kell lennie. A 2011/83 irányelv (26) preambulumbekzdéséből következően az irányelvben foglalt rendelkezések – például az irányelvnek az elállási jogra vonatkozó 9–16. cikke – nem megfelelőek az ilyen jellegű szerzödések számára.
- 43 Márpedig az olyan szerzödés, amelynek értelmében az építész a fogyasztó számára kizárólag egy megépítendő családi ház megtervezését vállalja, amelyet talán soha nem követ tényleges építés, az új épület építési folyamatának túl korai szakaszában valósul meg ahhoz, hogy a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontja értelmében vett „új épület építésére vonatkozó szerzödés” fogalma alá tartozzon.
- 44 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy NK az alapügyben szereplő szerzödés alapján csupán megtervezett egy építendő családi házat MS és AS részére, és e célból terveket készített. Az előterjesztő bíróság egyébként abból a feltételezésből kiindulva fogalmazta meg előzetes döntéshozatal iránti kérdéseit, hogy az építész szerepe erre a feladatra korlátozódott.
- 45 E körülmények között az olyan szerzödés, mint amelyről az alapügyben szó van, nem tekinthető új épület építésére vonatkozó szerzödésnek.

- 46 Egyébként pedig az, hogy a 2011/83 irányelv hatálya alól kizárunk minden, új épületek építéséhez kapcsolódó építésmérnöki szolgáltatásokra irányuló szerződést, így például az olyan szerződéseket is, amelyek értelmében az építész a fogyasztó számára kizárólag egy építendő családi ház megtervezését vállalja el, még akkor is, ha az ilyen szerződések nem állnak szoros kapcsolatban új épületek tényleges építésével, csak a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdése f) pontjának tág értelmezéséből következhetne, és ezért ellentétes lenne az irányelv céljával.
- 47 Ennélfogva, noha igaz, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi kizárólag egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja az utóbbi számára, megelőzheti egy új épület későbbi megépítését, az ilyen szerződés mégsem tekinthető a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontja értelmében új épület építésére vonatkozó szerződésnek.
- 48 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi kizárólag egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja az utóbbi számára, e rendelkezés értelmében nem minősül új épület építésére vonatkozó szerződésnek.

A második kérdéstről

- 49 Az előterjesztő bíróság második kérdése lényegében arra irányul, hogy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 3. és 4. pontját, valamint 16. cikkének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi az utóbbi számára, annak előírásai és kívánásai szerint egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja, az utóbbi rendelkezés értelmében a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk értékesítésére irányuló szerződésnek minősül.
- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2011/83 irányelv 9–16. cikke elállási jogot biztosít a fogyasztó számára többek között az ezen irányelv 2. cikkének 8. pontja értelmében vett, üzlethelyiségen kívül kötött szerződés megkötése esetén, valamint meghatározza e jog gyakorlásának feltételeit és módját (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet, C-485/17, EU:C:2018:642, 32. pont).
- 51 E rendelkezések célját elsősorban a 2011/83 irányelv (21) preambulumbekzdése ismerteti, amely szerint az üzlethelyiségen kívüli helyzetben a fogyasztó potenciális pszichológiai nyomásnak lehet kitéve vagy meglepetés érheti őt, függetlenül attól, hogy kérte-e az eladó vagy szolgáltató látogatását, vagy sem (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet, C-485/17, EU:C:2018:642, 33. pont).
- 52 A 2011/83 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően – azon esetet kivéve, amikor a 16. cikkben említett kivételek alkalmazandók – a fogyasztó 14 napon belül elállhat az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől, anélkül hogy a 13. cikk (2) bekezdésében és a 14. cikkben előírtakon kívül más költség terhelné.
- 53 A 2011/83 irányelv 12. cikkének a) pontja szerint az elállási jog gyakorlása megszünteti a felek kötelezettségeit az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés teljesítésére vonatkozóan.
- 54 Az említett irányelv 16. cikke azonban kivételeket ír elő az elállási jog alól, így például az e cikk c) pontjában említett, az üzlethelyiségen kívül kötött olyan szerződések esetében, amelyek a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk értékesítésére vonatkoznak.

- 55 Írásbeli észrevételeiben NK azt állítja, hogy az elállási jog alóli ezen kivételt alkalmazni kell a jelen esetben, mivel az alapügyben szereplő építési tervek az áruk ezen kategóriájába tartoznak.
- 56 E tekintetben a 2011/83 irányelv 16. cikkének c) pontját, amely az elállási jog alóli kivételnek minősül, mint a fogyasztóvédelem céljából biztosított jogokat korlátozó uniós jogi rendelkezést, szigorúan kell értelmezni, amint az a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból is következik.
- 57 A 2011/83 irányelv 2. cikkének 3. és 4. pontjában szereplő fogalommeghatározásokból az következik, hogy „a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített áru” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az olyan, nem előre gyártott ingóságra utal, amelynek elkészítése a fogyasztó egyéni választásán vagy döntésén alapul.
- 58 Kétségtelen, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi az utóbbi számára, annak előírásai és kívánásai szerint egy építendő családi ház megtervezését vállalja, szükségképpen magában foglalja az építési tervek építész általi elkészítését, amelyeket ezt követően abból a célból adnak át a fogyasztónak, hogy utóbbi azokat a későbbi építési munkákhoz felhasználhassa. Ezeket a terveket papíralapú dokumentumként vagy digitális fájlok formájában szolgáltatathatják. Az első esetben ezek olyan ingóságoknak minősülnek, amelyeket az építész a fogyasztó közlései és döntései alapján készít el.
- 59 Ugyanakkor az ilyen szerződés elsődleges tárgya egy építendő családi ház megtervezésére irányuló szellemi szolgáltatás építész által nyújtása, és a tervek mint javak nyújtása a teljesítendő főszolgáltatáshoz képest csak másodlagos jellegű.
- 60 Az olyan szerződés tehát, mint amelyről az alapügyben szó van, nem tekinthető a 2011/83 irányelv 16. cikkének c) pontja értelmében vett, a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk nyújtására vonatkozó szerződésnek.
- 61 Az ilyen szerződés ezzel szemben a „szolgáltatási szerződés” fogalmába tartozik, amely szerződés tekintetében ezen irányelv 16. cikkének a) pontjában szintén előír kivételt az elállási jog alóli arra az esetre, ha a szolgáltatást maradéktalanul teljesítették, amennyiben a teljesítés a fogyasztó kifejezett előzetes beleegyezésével és annak tudomásulvételével kezdődött meg, hogy elveszíti elállási jogát, amint az eladó vagy szolgáltató maradéktalanul teljesítette a szerződést.
- 62 A „szolgáltatási szerződésnek” a 2011/83 irányelv 2. cikkének 6. pontjában szereplő fogalmát olyan tág értelemben határozták meg, hogy az az adásvételi szerződéstől eltérő bármely olyan szerződés lehet, amelynek értelmében az eladó vagy szolgáltató a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti a szolgáltatás árát. A rendelkezés szövegéből az következik, hogy ezt a fogalmat úgy kell értelmezni, mint amely bármely olyan szerződést magában foglal, amely nem tartozik az „adásvételi szerződésnek” az említett irányelv 2. cikkének 5. pontjában meghatározott fogalma alá (lásd ebben az értelemben: 2020. március 12-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet, C-583/18, EU:C:2020:199, 22. pont).
- 63 Márpedig az olyan szerződés, mint amelyről az alapügyben szó van, amelynek kizárólagos tárgya egy építendő családi ház megtervezése, nem vonatkozik a 2011/83 irányelv 2. cikkének 5. pontja értelmében áruk tulajdonjogának átruházására.
- 64 A jelen ügyben úgy tűnik, hogy az elállási jog alól a 2011/83 irányelv 16. cikkének a) pontjában előírt kivétel alkalmazási feltételei – vagyis egyrészt a fogyasztónak a szóban forgó szolgáltatás teljesítésével kapcsolatos kifejezett előzetes beleegyezése, másrészt pedig a szolgáltatónak az elállási jog gyakorlására vonatkozó tájékoztatása – nem teljesültek, ennek ellenőrzése azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

65 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 3. és 4. pontját, valamint 16. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi az utóbbi számára, annak előírásai és kívánságai szerint egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja, az utóbbi rendelkezés értelmében nem minősül a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk értékesítésére irányuló szerződésnek.

A költségekről

66 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (3) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi kizárólag egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja az utóbbi számára, e rendelkezés értelmében nem minősül új épület építésére vonatkozó szerződésnek.**
- 2) **A 2011/83 irányelv 2. cikkének 3. és 4. pontját, valamint 16. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az építész és a fogyasztó között létrejött olyan szerződés, amelynek alapján az előbbi az utóbbi számára, annak előírásai és kívánságai szerint egy építendő családi ház megtervezését és ezzel összefüggésben tervek elkészítését vállalja, az utóbbi rendelkezés értelmében nem minősül a fogyasztó által megadott jellemzőknek megfelelően elkészített vagy egyértelműen a fogyasztó személyére szabott áruk értékesítésére irányuló szerződésnek.**

Aláírások